

EM Orka ehf.

Suðurvangur 19b, Hafnarfjörður

E: rr@emp.group

T: +354.899.0952

Sigrún Helga Sigurjónsdóttir

Nefnardsvið Alþingis

bt. Umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis

14.03.2023

Efni: Umsögn EM Orku ehf við máli nr. 26 – “Tillaga til þingsályktunar um gjaldtöku vegna nýtingar á vindi, sameiginlegri auðlind þjóðarinnar, til raforkuframleiðslu.”

Í tillögunni segir að: „Markmið þessarar tillögu er að tryggja með lögum að greitt sé fyrir nýtingu á sameiginlegri auðlind þjóðarinnar. Mikilvægt er að slíkt gjald endurspegli umhverfisáhrif, sé háð vöktun, ítarlegum rannsóknum og mælingum á virkjanasvæðum.“ Framkvæmdaraðilar greiða nú þegar fyrir umfangsmiklar rannsóknir á umhverfisáhrifum virkjana. Með því að gera vind að þjóðarauðlind myndu vindorkuframleiðendur vera þeir einu sem skapa tekjur fyrir Rammaáætlun, sem er það sem þessari tillögu er ætlað að gera. Erfitt er að skattleggja vind sérstaklega og mismuna þannig fyrirtækjum á samkeppnismarkaði eftir því hvaða orkuvinnsluáferð þau nota. Best að hafa almennar skattareglur sem gilda um svipaða aðila á sama hátt. Hvernig getur regnvatn og annað vatn sem fellur á eignarland verið háð einkaeignarrétti en ekki vindur sem blæs um landið.

Fjarskiptatíðnir eru ekki augljós hliðstæða við vind. Ákveðin hliðstæða gæti átt sér stað á þá leið að aðeins einum aðila er heimilt að úthluta tiltekinni land undir vindorkuver, eins og aðeins einn útvarpsaðili getur aðeins fengið útsendingar á ákveðinni fjarskiptatíðni. Þar lýkur samlíkingunni. Nýting lands í einkaeigu er á valdi landeiganda svo framarlega sem nýting þess hefur ekki neikvæð áhrif á nágretta hans. Lönd sem eru í einkaeigu eiga ekkert sameiginlegt með tíðnisviðum sem ná yfir mest ef ekki allt landið. Vindur og fjarskiptatíðni er ekki sama eðlis. Nýting vinds á einu svæði útilokar ekki nýtingu vinds á öðru svæði.

Líkindi við fiskveiðar eru heldur ekki góður samanburður. Allar veiðar eru stundaðar á svæðum í eigu ríkisins og eðli veiðanna er að auðlindin getur ofveiðst og hún rýrnað eða eyðst. Hvað það varðar þá er sanngjarnt að ríkisvaldið stjórni og rannsaki fiskistofninum og að einkafyrirtæki greiði fyrir það.

Þessi tillaga gæti fallið vel inn í umræðuna um vind á hafi þar sem öll hafsvæði eru í ríkiseigu og því mætti vel ræða hverjir geti stundað hvers kyns starfsemi þar en þessari tillögu er beint að vindorku á landi í einkaeigu og á því. Umræður um vindorku á hafinu tefja eingöngu fyrir því að sátt um lagasetningu um vindorku á land. Þetta tvennt er svo ólíks eðlis að því ætti ekki að blanda saman.

Í tillögunni segir einnig: „Varðandi landnotkun og gjaldtöku auðlinda er rétt að vísa til ákvörðunar Eftirlitsstofnunar EFTA frá 20. apríl 2016 um að frjáls afnot af landi og auðlindum í eigu hins opinbera teljist ríkisstj. aðstoð og er í andstöðu við EES-samninginn“ Ef við treystum á ákvörðun EFTA verðum við líka að taka tillit til þess hvernig þau EES-ríki sem við veljum að einbeita okkur að meðhöndla vindinn sem auðlind í eigu þjóðarinnar. Engin EES-ríki, né önnur lönd yfir höfuð, telja vind yfir einkaland vera sameiginlega auðlind í eigu þjóðarinnar og því er ekki hægt að sjá hvernig hægt er að nota þennan úrskurð til að réttlæta þessa tillögu.

Rétta leiðin til að fá tekjur af notkun vinds á land í einkaeigu er að skattleggja hagnaðinn. EM Orka er eindreginn stuðningsmaður þess að sveitarfélög fái stærri hluta af þeim hagnaði. Umhverfi orkuviðnaðar þarf að vera þannig að það dragi ekki af nýfjárfestingum í grænni orkuframleiðslu á sama tíma og samfélagið á að njóta hlutdeildar í hagnaðinum.

Óháð skatttekjum mun EM Orka stofna samfélagssjóð sem þjónar nærsamfélaginu í grennd við Garpsdal. Umsækjendur geta sótt um styrk fyrir verkefni sem tengjast heilsugæslu, menntun, uppbyggingu innviða, sjálfbærni eða nýsköpun. Þannig mun fólk nálægt vindorkuveri hafa meira að segja um hvernig peningum er varið í samfélaginu. Samfélagssjóður fylgir og mun fylgja öllum verkefnum EM Orku og móðurfélags þess. Við hvetjum þessa aðra til að fylgja í kjölfarið og völdum því að ganga á undan með góðu fordæmi.

Ríkarður Örn Ragnarsson

Verkefnastjóri yfir vindorkugarði í Garpsdal.